

DU DANSKE LAND – OG VAND

TIL FUR OG MORS – TO PERLER I LIMFJORDEN

Som et sølvbændel snor Limfjorden sig vej fra øst mod vest, og deler hovedlandet i to. Mod nord ligger Vendsyssel mellem Kattegat og Skagerrak. Mod syd strækker resten af Jylland sig mod Europa. I den 180 km lange fjords vestlige del ligger to naturperler side om side og bejler til alle sejleres gunst. Her har naturens skønhed og idyl fundet sammen i en egen ro og gæstfrihed. Her er højt til loftet på mange måder. Men også dramatik for alle pegene.

Mors – eller Morsø – er den største ø i Limfjorden. Kølenavnet ”Limfjordens perle” er ikke grebet helt ud af det blå. Associationen til det store udbud af østers- og muslingeretter i området er tydelig. I øvrigt en oplevelse man bør udsætte sig for under opholdet. Og nu vi er ved det kulinariske, så har naboidyllen Fur også fået sat et aftryk på land- og søkortet gennem det legendariske Fur Bryghus. Her har man siden 2004 – i et af landets første mikrobryggerier – brygget det lifligste øl i mange varianter.

Man kan ikke sige Mors og Fur uden også at sige moler. Landskabet på det nordlige Mors er præget af imponerende molerklinter. Fra Sundby i vest til Ejerslev i øst ligger disse klinter tæt. Også på Fur er molaraflejringerne udtalte og giver anledning til en god fossiljagt. Er man heldig og dygtig, så kan man finde aftryk af planter og fisk, der er millioner af år gamle. Molerklinterne findes kun i den vestlige del af Limfjorden. Over halvdelen findes på Mors.

I denne del af Limfjorden er der udsigt til al den natur, vand og himmel, man kan ønske sig. Tag tiden til det, og find ind i en god stille rytme, hvor indtrykkene får lejlighed til at bundfælde sig. Det fortjener både Mors og Fur.

Det er ingen kunst at sejle i Limfjorden og dermed heller ikke i området omkring Mors og Fur, når man holder sig til den sunde fornuft, de opdaterede søkort og instrumenter. . ■

Tekst og tilrettelæggelse: Frank Flemming Pedersen, FFP Kommunikation

Danske Tursejlere siger tak for lån af foto til
Frank Flemming Pedersen, Frans Kappel Øvre, Janne Lank, Minna Mortensen, Visit Mors

TIL FUR OG MORS – TO PERLER I LIMFJORDEN

LØGSTØR-FUR

Vi har forladt Løgstør lidt tidligt. Vejrudsigten melder en varm dag med sol, sol og sol. Vi har sat kursen mod Fur, hvor vi vil i nærkontakt med naturen, der er unik.

På vejen til Fur Lystbådehavn, der er beliggende på øens sydende, går vi gennem Livø Bredning og holder øen Livø om bagbord. Livø er en lille naturperle i sig selv. Har man lyst til at se øen på tæt hold, så findes der en hyggelig lystbådehavn med plads til ca. 30 lystbåde. Den varierede natur byder på hede, skov, strandenge, enebærkrat og de for egnen karakteristiske og meget dramatiske klinteskrænter. Dyrelivet trives også i mange afskygninger. Yderst på Livø Tap, hvor der dog ikke er adgang, er der en større sælkoloni. Men rundt om på øen kan man se dåvildt, råvildt, ræv, hare og mår. Der er også et stort antal fugle, der gæster og yngler på øen.

Livø har en af de smukkeste af Danmarks nu sjældne blandingsskove bestående hovedsageligt af ege- og hasselskov. Men også elm, bævreasp, røn, hylde og ask er iblandet skoven. Man mener, at denne type skov var dominerende i Danmark fra stenalderen og op til ca. 1300-tallet, hvor bøgen blev den mest almindelige træart.

Hvis man tager nord for skoven, så oplever man rester af en hede, som tidligere dækkede et 5 gange så stort areal, der nu er tilplantet med nåleskov. Heden har en fin bevoksning af enebær og rummer alle lynghedens karakteristiske dværgbuske: Hedelyng,

revling, tyttebær, blåbær. Heden går mod nord over i tætte enebærkrat på kystskrænten.

Syd for Livø kan vi lige så tydeligt se nordkysten på Fur. Her er virkelig syn for sagn. Furs storslåede morænelandskab og molerklinterne langs nordkysten er meget iøjnefaldende, og tiltrækker sig hele tiden vores opmærksomhed. Vi ser frem til at stifte nærmere bekendtskab med disse enestående landskabsformationer i løbet af vores ophold.

På den sydlige del af Fur finder vi Fur Havn, som er hjemsted for både lystsejlere og erhvervsfiskere. Havnen er i 2015 udvidet, og tæller nu over 130 bådpladser for lystsejlere. Der er noget at se på sådan en sommerdag. Færgerne Sleipner og Mjølner pendulerer konstant fra fastlandet til øen og fragter blandt andet en lind strøm af turister til dette lille unikum. Vi har fundet en dejlig plads med god udsigt over Limfjorden, og snart skal omgivelserne besøges. Til stor glæde for vores unge gaster, så er der adspredelser nok. Legeplads, badestrand, boldbane, tennisbaner, multiboldbane, 18-hullers minigolfbane, skateboardbane med 2 ramper og petanquebaner. Tiden skal nok gå.

Fur er bare 22 km² stor/lille. Mens sydøen er flad, så er nordøen den diametrale modsætning. Kuperet og varieret. Man kan ikke sige Fur uden også at nævne moleret, der er dannet af kiselalger, der for 55 mio. år siden blev aflejret i kolossale mængder sammen med vulkansk aske. I dag kan man finde millioner af år gamle fossiler i leret, og på øens museum kan

interesserede få meget mere at vide om molerets interessante historie. Det er også nordpå, vi finder øens højeste punkt, Store Odins høj, som hæver sig 76 meter over Limfjorden.

Vi er stået tidligt op, og vi er på vores små cykler. Turen går mod nordvest til Knudeklinterne, hvor vi vil komme helt tæt på de imponerende klinter. Afstandene på Fur er korte, og vi er snart fremme. Her ved de fantastiske molerklinter, der strækker sig over hele 600 meter, er det tydeligt at se, hvordan moler og askelag er presset sammen i flager og folder.

Netop her har Realdania opført udsigtsplatforme – Diatoméer – som giver en enestående oplevelse af landskabet og naturen. Diatomé 1 bringer dig ud på kanten af molergraven og giver mulighed for at opleve moleret på gravens nordlige langside. Diatomé 2 tager dig op langs den vestlige side af molergraven og ud over kanten af graven, hvor moleret kan opleves på tættere hold, og skalaen på graven og landskabet bliver tydelig. Diatomé 3 på knudeklintens top inviterer dig til at træde et par trin op og opleve de spektakulære molerskrænter og den skønne, panoramiske udsigt over Fur og Limfjorden.

På hjemvejen holder vi ind i udkanten af Nederby for at tage et kig på Sct. Mortens Kirke, der ligger smukt på en høj bakke med udsigt over Limfjorden. Den skal have ligget her siden før 1126. I 1166 modtog paven i Rom nemlig en bekræftelse fra bispem i Viborg på, at man for mere end 40 år siden havde modtaget Sct. Mortens Kirke på Fur som gave fra formentlig tre

storbønder. Kirken er viet til den katolske helgen Sct. Morten, der levede i Frankrig ca. år 315–397. Han har lagt navn til ”Mortens Aften” den 10. november.

Vel hjemme i havnen igen, var der enighed om at nedlægge arbejdet i kabyssen, hvorfor aftensmaden med tilhørende dessert – Bananasplit – blev indtaget på Fur Fægekro. En helt igennem dejlig afslutning på en dag, der har sat sig sine spor i erindringen.

FUR-NYKØBING MORS

Limfjordens største ø ligger blot få sømil vest for Fur. Sejlturen dertil nyder vi i fulde drag. Da vi sejler ud i Fur Sund, hilser vi farvel til den flittige færge Sleipner, der uden ophold sender sin last over det smalle Sund. Fur Sund er op til 15 meter dybt, og på det smalleste sted kun 500 m bredt. Mod syd ligger Selde Vig, med de skønne og dyrebare naturområder

> FAKTA

Der er fem afmærkede vandreruter på Fur.

- Gul rute er 3,2 kilometer lang. Turen går forbi Den røde Sten.
- Rød rute er 5,5 kilometer lang. Turen går blandt andet forbi Knudeklinterne.
- Blå rute er 2,8 kilometer lang. Fra stranden er der udsigt til Salling og Himmerland.
- Grøn rute er godt en halv kilometer lang. Ruten begynder ved Gammelhavn.
- Hvid rute er 5,8 kilometer lang. Turen går forbi Hwi-stelstow.

og smukke landskaber. Selve Selde Vig er et internationalt naturbeskyttelsesområde med et rigt fugleliv. En del af turen er vi flankeret af agerland, hvor markerne dyrkes intensivt. Strandenes hvide sand tegner sig flot mod den grønne baggrund. Vi passerer Sæbygårds Hage, hvor lystfiskerne kaster fiskelinerne ud på begge sider af hagen i håb om et godt hug. Forår og efterår er der mange trækkende fisk, der ender deres dage her til glæde for en dygtig lystfisker.

Vi styrer nu ret mod Nykøbing Bugten, hvor vi snart finder en god plads i Mors hovedstad. Byen har om-

kring 9.000 indbyggere, og fra havnen går byens gågade, der i sommerperioden skaber liv og aktivitet i Limfjordsbyen. Ikke overraskende er havnen omdrejningspunkt for mange spændende og sjove arrangementer, som trækker turister til fra nær og fjern. Skaldyrsfestivalen på havnen er et tilløbsstykke, hvor musik og underholdning samt forskellige madevents i et par dage sætter Nykøbing Mors på den anden ende. Det samme gør autocampertræffet i september og Limfjorden Rundt, som er Nordens største træsksisjelds med 65 gamle erhvervsfartøjer som deltagere.

> MUSLINGER I HVIDVIN

Det skal du bruge

1 kg friske muslinger, 1 lille løg, 2 fed hvidløg, ½ chilipeber, ½ fl. hvidvin, 4 spsk frisk persille, Laurbærblade, Salt og peber

Sådan gør du

- Skyl muslingerne og skrub dem om nødvendigt med en børste. Smid åbne muslinger væk.
- Pil løg og hvidløg og hak dem groft. Flæk chilien på langs. Skyl kernerne ud, snit resten ganske fint.
- Kom vin, løg, hvidløg, chili og laurbærblade i en meget stor gryde. Lad det koge op, krydr med persille, salt og peber.
- I med muslingerne, på med låget og vent ca. 10 minutter. Muslingerne har nu åbnet sig. Alle lukkede muslinger smides væk, og resten skal på bordet med det samme.
- Server med brød eller pommes frites.

Lidt kultur skal vi have indenbords. Og hvad er mere oplagt end en tur på Dansk Støberimuseum? Umiddelbart siger det måske ikke nogen noget. Men siger man i stedet ”brændeovne”, så ligger navnet Morsø lige for, og så dæmmer det. På museet kan man se, hvordan dette jernstøberieventyr startede og udviklede sig.

Der er flere lystbådehavne at vælge mellem på Mors. Vil man hellere lidt væk fra byen og den særlige charme, så er der absolut også mulighed for det på den smukke ø. Der er gratis busser på Mors, så det er muligt at komme vidt omkring til de mange attraktioner og seværdigheder, Limfjordsøen byder på.

SILLERSLEV HAVN

Sillerslev Havn ligger syd for Nykøbing ad Salling Sund. Den blev renoveret af Morsø Kommune tilbage i 1992 og fremstår som en moderne lystbådehavn. Den ene side af havnen fungerer stadig til at lande

friske muslinger og østers. Havnen ligger i et naturskønt område, hvor en af øens bedste badestranden også er beliggende. Sillerslev Havn har fået tildelt det blå flag, så både vandkvaliteten og miljøindsatsen er i orden. Der er mulighed for nogle naturskønne vandreture ad Kystruten.

Thissinghus havn møder vi, når vi runder Hestør Odde. Det er en stille havn med masser af atmosfære beliggende i naturskønne omgivelser.

> FAKTA

Feggeklit - Kong Fegge

I følge sagnet lå der en Kongsgård på Feggeklit. Kongsgården husede to konger. Det var brødrene Fegge og Horvendil. Da kongeriget var for lille til to konger, regerede de på skift tre år ad gangen. Den, der ikke regerede til lands, drog til søs som sørøver og blev væk i tre år. Horvendil var gift med den smukke Geruth, med hvem han havde sønnen Hamlet. Kong Fegge forelskede sig i Geruth. Da Horvendil vendte hjem efter tre år til søs, slog Fegge ham ihjel. Nu var der kun en konge, så Fegge var nu ene om magten og kunne gifte sig med Geruth. Prins Hamlet blev sendt væk, men en skønne dag vendte han tilbage og dræbte kong Fegge som hævn. Han blev begravet på vestsiden af Feggeklit med sit gyldne sværd. I nyere tid er der rejst en mindesten. Sagnet danner grundlag for Shakespeares skuespil om prins Hamlet. Han har dog henlagt historien til Kronborg, men den foregik altså på Feggeklit.

Sundby Havn, der ligger på Vestmors, er opført i det gamle færgeleje, som blev overflødig da Vildsundbroen blev taget i brug i 1936. Broen er en smuk, klassisk 382 meter lang buebro med fem buer. Midt på broen er der en enkelt broklap. Havnen syder af aktivitet. I 2013 blev en ny lystbådehavn indviet, og området er præget af masser af vandaktiviteter for sejlere, roere, dykkere og andre, der nyder den gode stemning.

EJERSLEV HAVN

Havnen er en af de flotteste naturhavne og er bl.a. hjemsted for lokale fiskere. Ejerslev Havn er ren idyl. Følg vandrestien rundt og oplev det dybe, stille vand omkranset af molerskrænternes særegne udtryk. Et oplagt sted til fordybelse – både i naturen og i sindet.

Ejerslev er den eneste naturhavn i Danmark, hvor der også findes en lagune ved foden af stedets unikke molerskrænter. Man har udvundet moler i Ejerslev siden 1912, hvilket har sat sig spor i landskabet. Derfor er der i det tidligere graveområde dannet en lagune. På Molermuseet kan man som gæst selv få lov at studere de fine fossiler, og selv prøve at gå på fossiljagt. I området ved museet er anlagt naturstier, der giver adgang til klinter med de mange lag af aske og ler krydret med udsigten over Limfjorden og fastlandet.

På denne tur fik vi oplevet to store naturperler indfattet i den blå Limfjord. Danmark er dejlig. Og i godt vejr dejligst. Vi fik ikke set det hele denne gang. Ej heller det meste. Måske ikke engang det væsentligste. Men så må vi jo tilbage. ■